

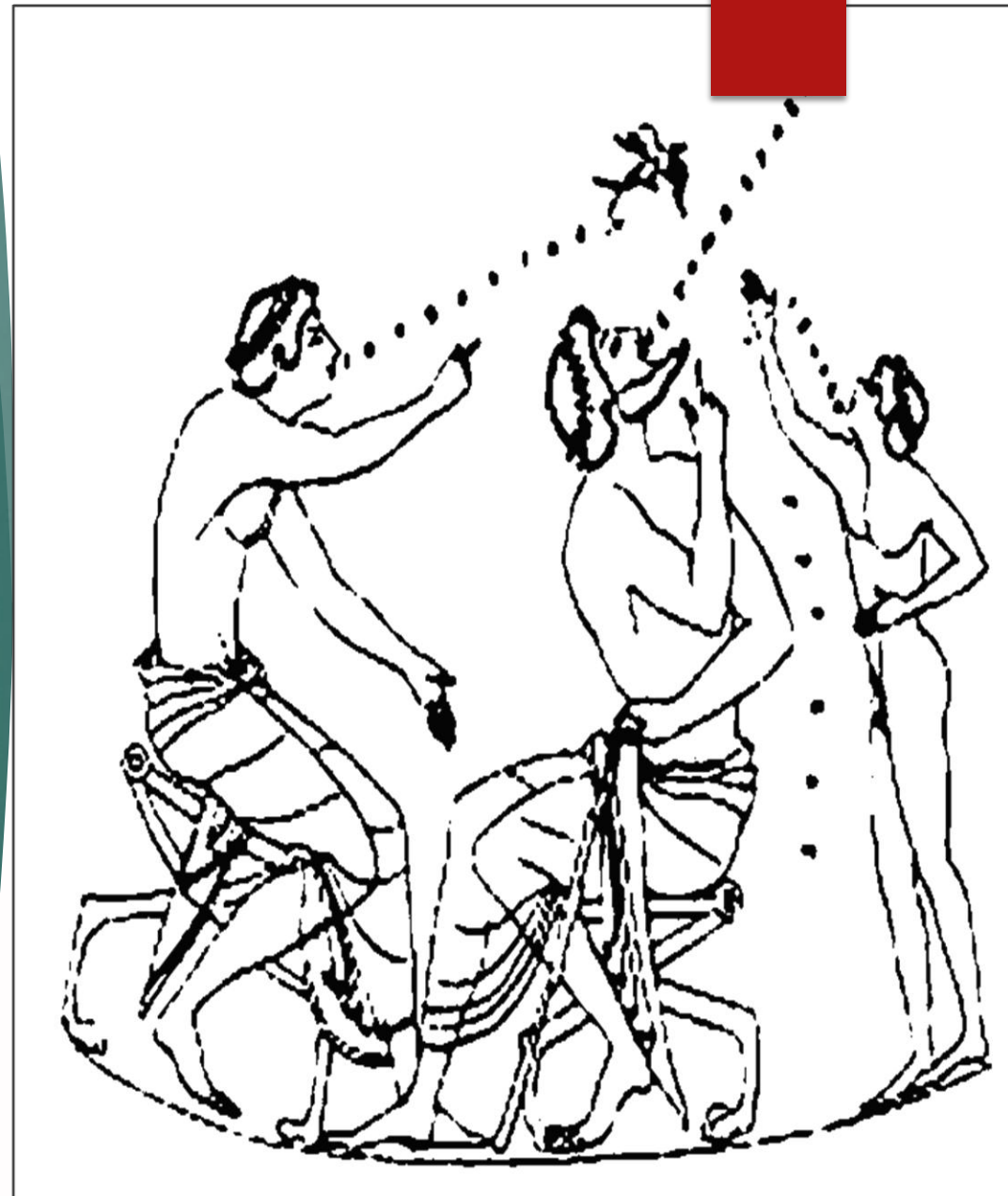
ΑΡΧΑΙΑ
ΕΛΛΗΝΙΚΑ

Α' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

Ομαλή Μετάβαση από το Δημοτικό στο Γυμνάσιο
Μαρία Αντωνίου

- ▶ Βασικοί **σκοποί** του μαθήματος είναι:
- ▶ να αντιληφθούν οι μαθητές/τριες τη **διαχρονικότητα** και **ενότητα** της Ελληνικής γλώσσας (ομιλείται για 2,500 χρόνια, από την εποχή του Ομήρου, χωρίς διακοπή)
- ▶ ότι πολλές λέξεις και φράσεις έχουν **επιβιώσει** στα Νέα Ελληνικά
- ▶ την επίδραση του αρχαίου ελληνικού πολιτισμού στην **Ευρώπη**

Ελλάδα

(αγγλ. / γαλλ.) Europe < Εὐρώπη (= αυτή που έχει εὐρεῖς ὤπας, μεγάλα μάτια)

(αγγλ.) democracy – monarchy – anarchy – despotism – hegemonism – tyranny

(αγγλ.) harmony < ἁρμονία < ἁρμός

(γαλλ.) histoire < ἱστορία < ἱστωρ (= ο γνώστης)

ἀνάλυσις > (αγγλ.) analysis / (γαλλ.) analyse / (ιταλ.) analisi / (γερμ.) Analyse

(αγγλ.) athlete < ἄθλητής < ἄθλουμαι < ἄθλον (= βραβεῖο, ἔπαθλο)

Να συνειδητοποιήσουν **αξία** Κυπριακής διαλέκτου:

Στην κυπριακή διάλεκτο χρησιμοποιούμε λέξεις και φράσεις, οι οποίες είναι πιο κοντά στα Αρχαία Ελληνικά, σε σύγκριση με την Κοινή Νέα Ελληνική.

Για παράδειγμα εκφράζουμε τα **διπλά σύμφωνα** στις λέξεις, καθώς και το **τελικό «ν»** και έχουμε τις ίδιες σχεδόν **καταλήξεις** στα ρήματα.

- Είναι μάθημα **μη εξεταζόμενο** στις Παγκύπριες Εξετάσεις
- Το μάθημα διδάσκεται **4 περιόδους** την εβδομάδα:

Αρχαία Ελληνική Γλώσσα

- **Α΄ Τετράμηνο:**

2 διδακτικές περίοδοι

- **Β΄ Τετράμηνο:**

3 διδακτικές περίοδοι

Αρχαία Ελληνική Γραμματεία από Μετάφραση

- **Α΄ Τετράμηνο:**

2 διδακτικές περίοδοι

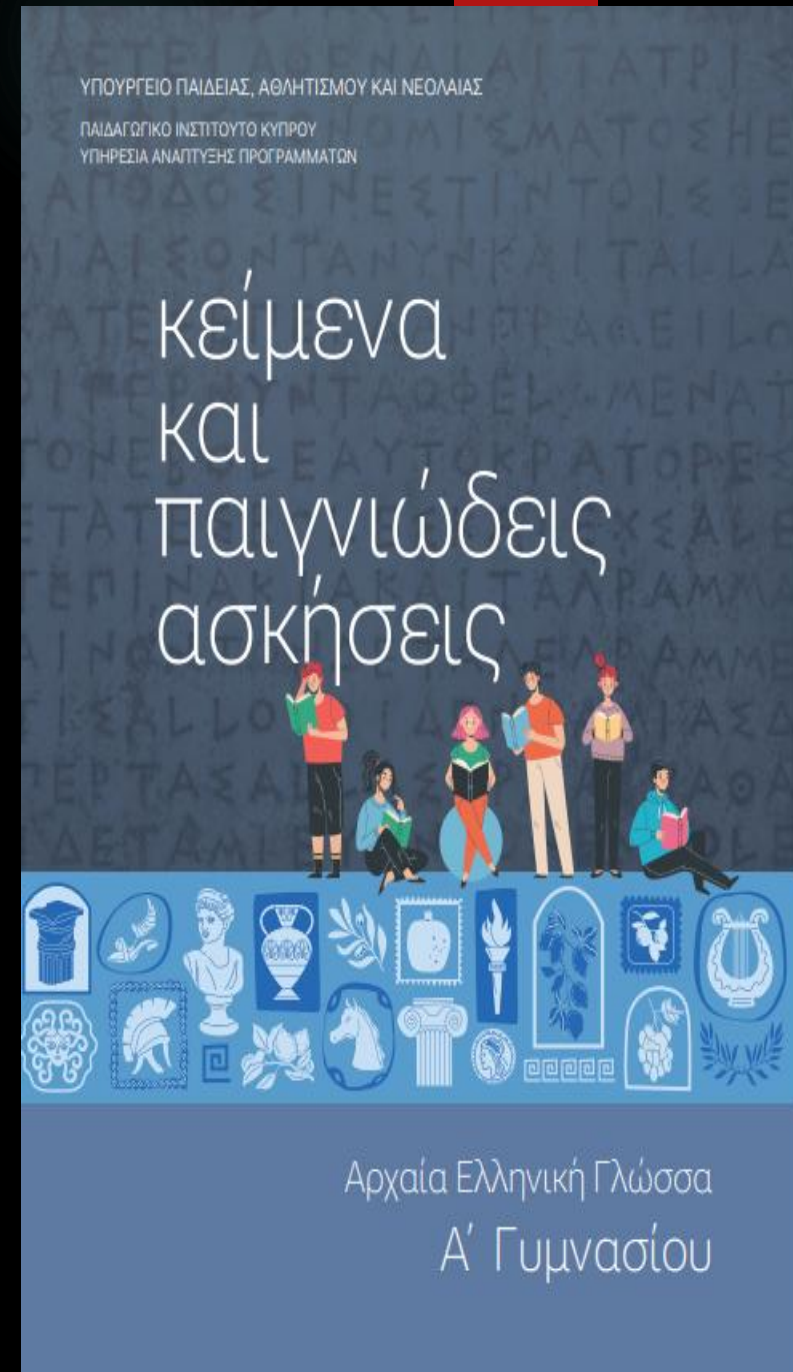
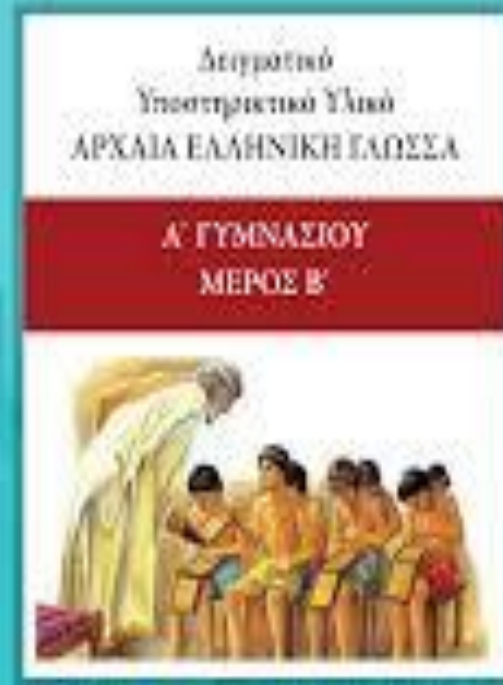
- **Β΄ Τετράμηνο:**

1 διδακτική περίοδος

Τα διδακτικά εγχειρίδια
του μαθήματος είναι:

Για τα ΑΡΧΑΙΑ
ΕΛΛΗΝΙΚΑ:

- ✓ **Αρχαία Ελληνική
Γλώσσα Α'**
Γυμνασίου
- ✓ **Κείμενα και
Παιγνιώδεις
Ασκήσεις**

5. Ποιους τόνους και ποια πνεύματα αναγνωρίζεις στην πιο κάτω φατσούλα;

Σκάνναρε τον διπλανό κωδικό και άκουσε το τραγούδι του λαγού και της χελώνας!

Θα σε βοηθήσει να μάθεις την ποσότητα των φωνηέντων (μακρά, βραχεία, δίχρονα) και τους πρώτους κανόνες τονισμού!

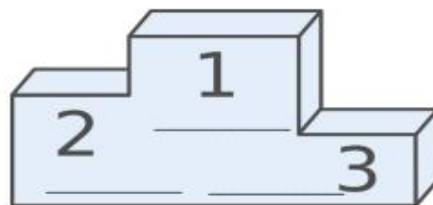
6. Από τις λέξεις στο καβούκι της χελώνας να κυκλώσεις μόνο όσες τονίζονται με οξεία!

12. Βρες στο κείμενο και γράψε στα δέντρα του δάσους άλλες τρεις (3) λέξεις που παίρνουν δασειά, εκτός από τα άρθρα και τη λέξη όδός της άσκησης 11.

13. Βρες στο κείμενο και κατάγραψε στο βάθρο του αγώνα τρεις (3) λέξεις του κειμένου που παίρνουν ψιλή!

14. Ο λαγός το έριξε στον ύπνο και οι λέξεις έμειναν χωρίς τόνους και πνεύματα! Με τη βοήθεια του κειμένου, ξαναγράψε τις λέξεις/φράσεις που σου δίνονται πιο κάτω, βάζοντας τους τόνους και τα πνεύματα, όπως στο παράδειγμα.

Παράδειγμα:

οξύτητος → όξύτητος

(α) ηρίζον → _____

(β) του τοπου → _____

(γ) απηλλαγησαν → _____

(δ) αμελησας → _____

(ε) του δρομου → _____

(στ) ου διελιπε → _____

(ζ) της νικης → _____

(η) ενυκησεν → _____

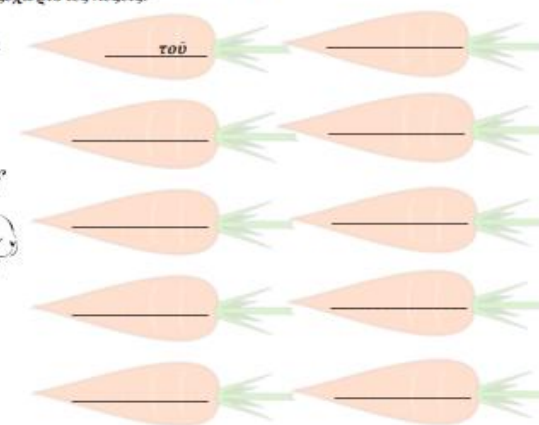

15. Βοήθησε τη χελώνα να φτάσει γρηγορότερα στο τέρμα, καταγράφοντας στους σταθμούς της διαδρομής τις αντίστοιχες αρχαιοελληνικές λέξεις του κειμένου μαζί με το άρθρο τους. Αυτές οι λέξεις τονίζονται με οξεία και έχουν τη σημασία που σου δίνεται κάθε φορά! Μην ξεχάσεις τους τόνους και τα πνεύματα!

16. Προσπάθησε, τώρα, να παρηγορήσεις τον λαγό για την ήττα του, προσφέροντάς του καρότα με όλες τις αρχαιοελληνικές λέξεις του κειμένου που παίρνουν περισπωμένη, σύμφωνα με το παράδειγμα! Τα άρθρα μετρούν ως ξεχωριστές λέξεις.

Παράδειγμα:

Τα διδακτικά εγχειρίδια του
μαθήματος για την ΑΡΧΑΙΑ
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ είναι:

✓ **Οδύσσεια (Ομηρικά έπη)**

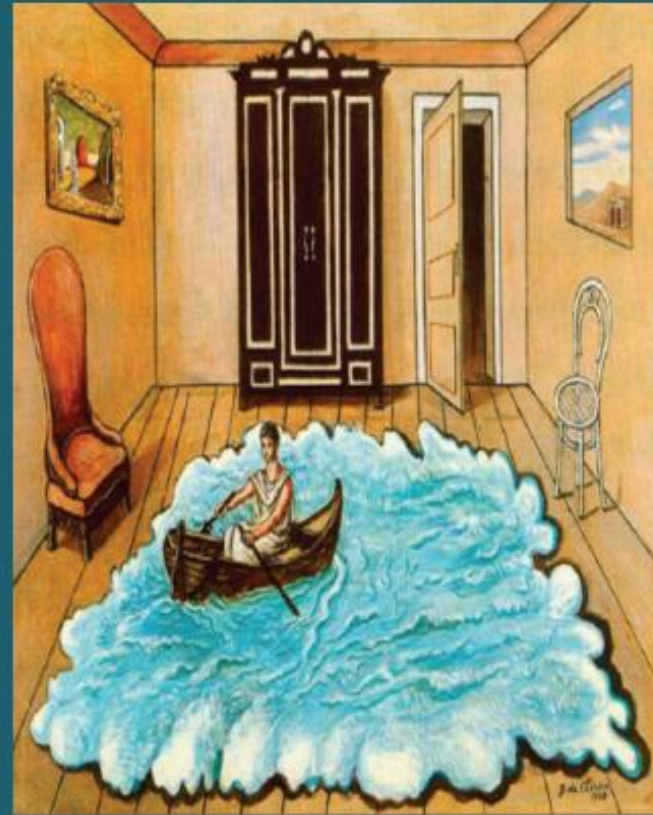
Α' Γυμνασίου

9

Υπουργείο Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας

ΟΜΗΡΟΥ ΟΔΥΣΣΕΙΑ

Α' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

Παιδαγωγικό Ινστιτούτο Κύπρου / Υπηρεσία Ανάπτυξης Προγραμμάτων

ΜΙΧ. Χ. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ

ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ – ΛΥΚΕΙΟΥ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΟΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ
ΑΡΙΘΜ. 1

ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ
ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΩΝ

Πολυξένη Μπίλλα

Α', Β', Γ' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

Συντακτικό Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας

ΠΡΩΤΟΤΥΠΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ»

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Χαράλαμπος Συμεωνίδης Γιώργος Ξενής Ασημάκης Φλιάτουρας

ΤΕΚΟΝΤΑΔ
ΕΣ ΠΡΑΧΣΙΝ
ΝΑΛΟΤΑΙΑΜ

Λεξικό

αρχαίας ελληνικής γλώσσας

Α', Β', Γ' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ»

2. Να δημιουργήσετε ολοκληρωμένες αρχαιοελληνικές φράσεις που χρησιμοποιούνται και στις μέρες μας με τις λέξεις/φράσεις από τις δύο στήλες. Μια λέξη/φράση στη Στήλη Β περισσεύει.

Στήλη Α		Στήλη Β	
1.	Δόξα...	α.	και χείρα κίνει
2.	Συν Αθηνά...	β.	σαντόν
3.	Μηδένα προ...	γ.	ζην
4.	Μολών...	δ.	ουκ ανδρός σοφού
5.	Δημοσία...	ε.	του τέλους μακάριζε
6.	Γνώθι...	στ.	λαβέ
7.	Ευ...	ζ.	τω Θεώ
		η.	δαπάνη

1		2		3		4		5		6		7	
---	--	---	--	---	--	---	--	---	--	---	--	---	--

ΕΝΑ ΒΡΑΒΕΙΟ ΓΙΑ ΤΑ ΔΥΣΚΟΛΑ

- α) Να βρείτε δεκατέσσερα ουσιαστικά της Β' κλίσης στο πιο κάτω κρυπτόλεξο.
β) Στη συνέχεια να τα γράψετε στη μικρογράμματη γραφή, ανάλογα με το γένος στο οποίο ανήκουν. Προσοχή στους τόνους και τα πνεύματα!

Φ	Κ	Κ	Ι	Ν	Δ	Υ	Ν	Ο	Ν
Ι	Ι	Η	Ρ	Τ	Σ	Α	Μ	Ο	Κ
Λ	Δ	Π	Ι	Θ	Ο	Ν	Ψ	Ν	Ε
Ο	Δ	Ο	Υ	Σ	Ξ	Ν	Η	Σ	Ε
Ι	Σ	Υ	Φ	Σ	Δ	Ρ	Ο	Ν	Λ
Σ	Σ	Φ	Φ	Ι	Λ	Ω	Ι	Η	Α
Β	Ι	Ο	Ι	Ψ	Γ	Π	Κ	Σ	Φ
Β	Μ	Η	Λ	Α	Ο	Ο	Ο	Ω	Ο
Α	Μ	Π	Ε	Λ	Ο	Ι	Ι	Ν	Ι
Κ	Υ	Κ	Λ	Ο	Υ	Σ	Σ	Κ	Σ

Ασκήσεις κατανόησης και μετάφρασης

1. Πώς θα αποδίδате στα Νέα Ελληνικά τις ακόλουθες δοτικές* του κειμένου; Να υπογραμμίσετε τη σωστή απάντηση.

- (α) ἀθανάτοις → i. οι θεοί ii. στους θεούς iii. με τους θεούς
(β) κόποις → i. με κόπους ii. στους κόπους iii. για τους κόπους
(γ) ἐλάχιστοις → i. τα ελάχιστα ii. για τα ελάχιστα iii. με ελάχιστα

Οι μαθητές/τριες διδάσκονται **Αρχαία Ελληνικά** με ασκήσεις διαφόρων τύπων (αντιστοίχισης, επιλογής, σταυρόλεξα, ορθό- λάθος).

Οδύσσεια

Διδασκαλία κειμένου

Γίνεται ανάγνωση του κειμένου
από τον καθηγητή

Αφήνεται χρόνος στο μαθητή:

α) να ξαναδεί
το κείμενο

β) να δει τα
σχόλια που
βρίσκονται στο
κάτω μέρος της
σελίδας

γ) γίνεται επεξεργασία
του κειμένου με τη
βοήθεια του καθηγητή

Οδύσσεια

Διδασκαλία κειμένου

14

Γίνεται προσπάθεια να υπάρχει **ενεργητική συμμετοχή των μαθητών** ώστε σιγά - σιγά να **εξοικειωθούν** με το κείμενο και να μπορούν με τον καιρό να **αντλούν μόνοι τους πληροφορίες** από αυτό και να βγάζουν συμπεράσματα χωρίς τη συνεχή επέμβαση του καθηγητή.

Τα κυριότερα σημεία γράφονται στον πίνακα και στο τετράδιο.

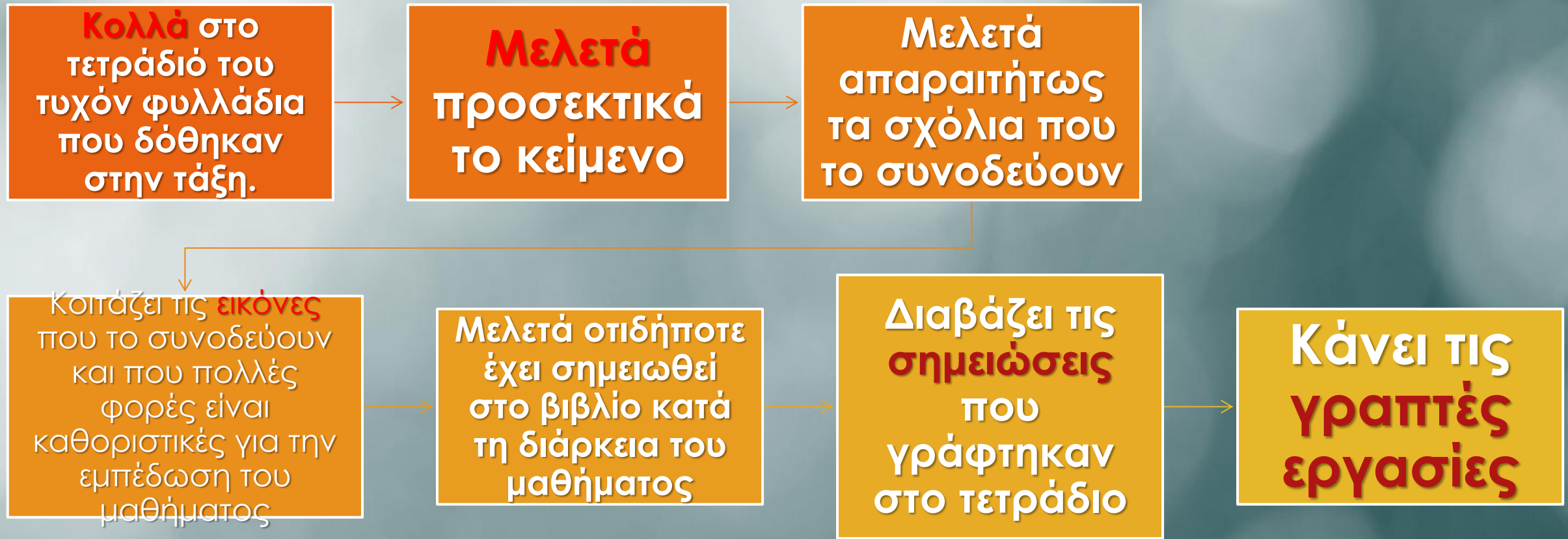
Πολλά πράγματα σημειώνονται με την καθοδήγηση του καθηγητή πάνω στο βιβλίο.

Στοιχεία- κλειδιά του κειμένου υπογραμμίζονται.

Οδύσσεια

15

Πώς δουλεύει ο μαθητής στο σπίτι;

Αρχαία Ελληνική Γλώσσα

Κάθε ενότητα (εκτός από τις δύο πρώτες) χωρίζεται σε τρία μέρη:

A. Κείμενο για μετάφραση

B. Λεξιλογικά – Ετυμολογικά

Γ. Γραμματικά ή/ και συντακτικά

Αρχαία Ελληνική Γλώσσα

να αντιληφθούν
τα παιδιά τη
διαχρονικότητα
της γλώσσας
μας

Να νιώσουν την
ικανοποίηση ότι
πριν τη μετάφραση
είναι σε θέση να
κατανοήσουν
αρκετά σημεία του
περιεχομένου

Να τους «αποκαλυφθεί»
η **ταύτιση** πολλών
γραμματικών ή
συντακτικών στοιχείων
με αυτά της Νέας
Ελληνικής

Έτσι, η Αρχαία Ελληνική να τους φαίνεται πιο **οικεία**

Αρχαία Ελληνική Γλώσσα

Α' Μέρος Ενότητας

18

Κείμενο:

Επιχειρείται η μετάφρασή του με τη βοήθεια:

του λεξιλογικού πίνακα

του καθηγητή

Επισημαίνουμε **λέξεις**
του κειμένου που
πιθανόν να έχουν
διατηρηθεί στα Νέα
Ελληνικά ή άλλες
παράγωγές τους.

Σκοπός μας να φανεί η
συνέχεια της γλώσσας
και η εξέλιξή της. Να
μην τη θεωρούν τα
παιδιά μία ξένη
γλώσσα.

➔ **Στόχος:** Ο μαθητής να συγκρατήσει τη γνώση της γραμματικής και του συντακτικού, που θα διδαχθεί, **ως πυρηνική γνώση πάνω στην οποία θα στηριχθεί η ύλη των επόμενων τάξεων.**

Αρχαία Ελληνική Γλώσσα

Πώς δουλεύει ο μαθητής στο σπίτι;

Μελέτη του κειμένου με τα ερμηνευτικά σχόλια του βιβλίου/τετραδίου/φύλλου εργασίας

Μετάφραση του κειμένου στα Νέα Ελληνικά (γραπτά και προφορικά)

Απάντηση των ερωτήσεων κατανόησης

Αρχαία Ελληνική Γλώσσα

21

Πώς δουλεύει ο μαθητής στο σπίτι;

Β' Μέρος

Μελέτη του λεξιλογικού πίνακα/σημειώσεων του τετραδίου

Λύση ασκήσεων

Γ' Μέρος

Προσοχή: Ο μαθητής **πρέπει να αποστηθίσει τους πίνακες της γραμματικής** (όχι απλώς να λύσει τις ασκήσεις)

Αρχαία Ελληνική Γλώσσα

Αξιολόγηση

- ▶ Προφορική συμμετοχή
- ▶ Συνέπεια όσον αφορά την εργασία για το σπίτι
- ▶ Τετράδιο
- ▶ Διαγώνισμα

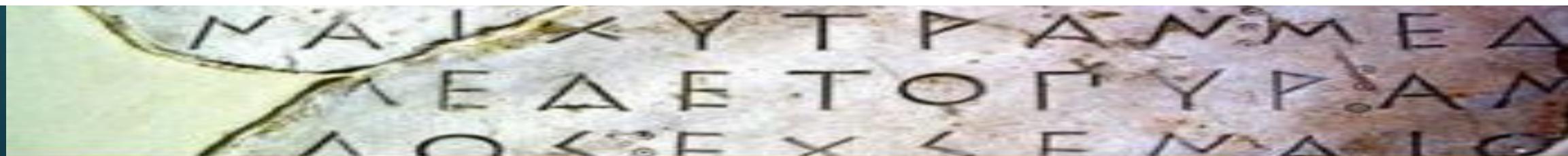
Δομή του διαγωνίσματος:

- Κείμενο για μετάφραση – ερωτήσεις κατανόησης
- Λεξιλογικές ασκήσεις
- Γραμματική/συντακτικό

Αρχαία Ελληνική Γλώσσα: 2 διδακτικές περίοδοι
Αρχαία Ελληνική Γραμματεία: 2 διδακτικές περίοδοι

Σαραντάλεπτο/ Σαρανταπεντάλεπτο διαγώνισμα στην Αρχαία Ελληνική Γλώσσα και Γραμματεία

I. ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ	Μονάδες 50/100
A. Κατανόηση - Απόδοση του κειμένου στα Νέα Ελληνικά - Μετάφραση αποσπάσματος (μέχρι δύο γραμμές), ερωτήσεις κατανόησης του αρχαίου κειμένου (μον. 15) <u>Μία</u> ερώτηση πραγματολογική / νοηματική / ερμηνευτική / επικαιροποίησης (μον. 5)	Mov. 20
B. Ασκήσεις Ορθογραφίας	Mov. 5
Γ. Λεξιλογικές ασκήσεις	Mov. 10
Δ. Ασκήσεις γραμματικής και συντακτικού	Mov. 15
II. ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ	Μονάδες 50/100
Δίνεται απόσπασμα 30-40 στίχων με τρεις ερωτήσεις: Μία ερώτηση κλειστού τύπου (αντιστοίχισης, ορθού/λάθους, πολλαπλής επιλογής) που αξιολογεί στοιχεία της <u>εισαγωγής</u>. Ενδείκνυται να πηγάζει από το προς εξέταση απόσπασμα ή να συνδυάζεται με αυτό. Δύο ερωτήσεις ανάπτυξης με σαφώς καθορισμένα και περιορισμένα υποερωτήματα που αξιολογούν: <u>περιεχόμενο</u> και <u>οργάνωση</u> του κειμένου (Ομήρου <i>Οδύσσεια</i> ή Ομήρου <i>Ιλιάδα</i> ή Ευριπίδου <i>Ελένη</i>, ανάλογα με την τάξη), <u>γλωσσικό</u> και <u>κριτικό γραμματισμό</u>, <u>κυπριακή επική παράδοση</u>, <u>πραγματολογικά</u>, <u>ιδεολογικά</u>, <u>ερμηνευτικά</u> στοιχεία.	Mov. 10-12 Mov. 38-40
ΣΥΝΟΛΟ ΜΟΝΑΔΩΝ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟΥ ΔΟΚΙΜΙΟΥ	Mov. 100

Β' Τετράμηνο

Αρχαία Ελληνική Γλώσσα: 3 διδακτικές περίοδοι
 Αρχαία Ελληνική Γραμματεία: 1 διδακτική περίοδος

Σαραντάλεπτο/Σαρανταπεντάλεπτο διαγώνισμα στην Αρχαία Ελληνική Γλώσσα και Γραμματεία

I. ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ	Μονάδες 75/100
Α. Κατανόηση - Απόδοση του κειμένου στα Νέα Ελληνικά	
1. Μετάφραση αποσπάσματος (μέχρι τρεις γραμμές), ερωτήσεις κατανόησης του αρχαίου κειμένου (μον. 20)	
2. <u>Μία ή δύο</u> ερωτήσεις πραγματολογικές/νοηματικές/ερμηνευτικές/επικαιροποίησης (μον. 10)	Μον. 30
Β. Ασκήσεις Ορθογραφίας	Μον. 5
Γ. Λεξιλογικές ασκήσεις	Μον. 15
Δ. Ασκήσεις γραμματικής και συντακτικού	Μον. 25
II. ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ	Μονάδες 25/100
Δίνεται απόσπασμα 20-25 στίχων με δύο ερωτήσεις ανάπτυξης με σαφώς καθορισμένα και περιορισμένα υποερωτήματα, που αξιολογούν: <u>περιεχόμενο και οργάνωση</u> του κειμένου (Ομήρου <i>Οδύσσεια</i> ή Ομήρου <i>Ιλιάδα</i> ή Ευριπίδου <i>Ελένη</i> , ανάλογα με την τάξη), <u>γλωσσικό και κριτικό γραμματισμό</u> , <u>κυπριακή επική παράδοση</u> , <u>πραγματολογικά</u> , <u>ιδεολογικά</u> , <u>ερμηνευτικά</u> στοιχεία.	Μον. 25
ΣΥΝΟΛΟ ΜΟΝΑΔΩΝ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟΥ ΔΟΚΙΜΙΟΥ	Μον. 100

**Μεγαλύτερη
 έμφαση
 στα
 Αρχαία
 Ελληνικά**

Φράσεις-Παροιμίες στα αρχαία

25

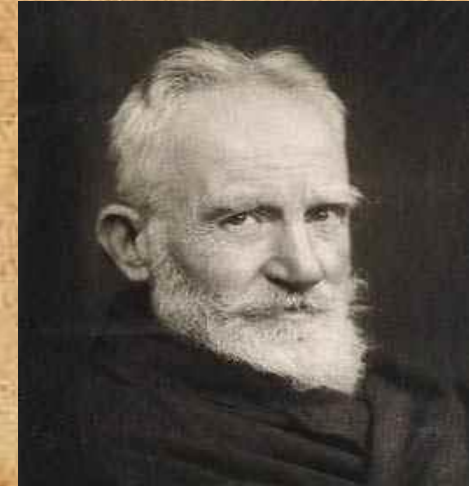
- ▶ «Γηράσκω δ' αἰὲν πολλὰ διδασκόμενος»
Σόλων
- ▶ «Γνῶθι σαυτὸν» (=Γνώρισε τον εαυτό σου) Χίλων

Αποφθέγματα σημαντικών προσώπων για την Ελλάδα

- «Αν στη βιβλιοθήκη σας δεν έχετε έργα των αρχαίων Ελλήνων συγγραφέων, τότε μένετε σ' ένα σπίτι χωρίς φως»

Τζορτζ Μπέρναντ Σω

- «Αν είναι αλήθεια ότι το βιολί είναι το τελειότερο μουσικό όργανο, τότε τα ελληνικά είναι το βιολί της σκέψης...»

Έλεν Άνταμς Κέλλερ

ΠΗΓΕΣ

27

- <https://el-gr.facebook.com/DiabazoKaiMathainoKathemerina/posts/782519141781350>
- <https://el.wiktionary.org/wiki/%>
- http://a-rtemisio.blogspot.com.cy/2011/03/blog-post_30.html
- <http://www.gnomikologikon.gr/ancient-greek-quotes.php>
- <https://el.wiktionary.org>
- http://enneaetifotos.blogspot.com.cy/2011/02/blog-post_03.html
- <http://peopleandideas.gr/2012/02/07/cypriot-dialect/>
- <http://wikipriaka.com/en>
- <http://www.stipsi.gr/dictionary/index.htm>
- http://enneaetifotos.blogspot.com.cy/2011/02/blog-post_03.html

«Αν θεωρητικά αφαιρεθούν όλες οι ελληνικές λέξεις, ατόφιας και σύνθετες, από τα λεξικά όλου του κόσμου, αυτόματα θα γκρεμιστεί η επιστήμη και η φιλοσοφία, οι τέχνες, η πολιτική και η μουσική. Με ένα λόγο, χωρίς την Ελληνική γλώσσα καταρρέει η ανθρώπινη σκέψη...»

Ευχαριστούμε για την προσοχή σας!

